

govorijo o »svobodi« umetnika, ki skušajo ustvariti majhen svet popolnosti, v katerem je umetnik v bistvu svoboden in uravnotežen, živ primer »rusko-ameriškega miru«.

05 — vizualna poezija in konceptualna umetnost
dobro organiziran plagiat
rojstni dan konkretne poezije: 1953
rojstni dan vizualne poezije: 1963
rojstni dan konceptualne umetn. 1967
konceptualna umetnost ni nič drugega kot »ročno opredmetena vizualna poezija«. »Fizično delo« so uvedli tisti, ki jih danes imenujemo »konceptualni umetniki«.

In ker je zgodovina uporabna predvsem za mentalne zamudnike (ki se z učenjem drugih hočejo rešiti lastnih kompleksov), ki so sposobni videti samo površino, zunanost, pojav, ne pa prave vsebine, zelo hitro našla privrženca, ki so v trenutku sprejeli sporočilo (govorimo posebej za kritike umetnosti), ne da bi bili sposobni opaziti izvir.

Dve nedavni publikaciji (št. 3, pariške revije »vh 101«, jesen 1970; katalog z razstave »information«, muzej moderne umetnosti, New York, poletje 1970), analizirata fenomen »konceptualne umetnosti«, pri tem pa zavestno zanemarjata vizualno poezijo.

Vzrok je dovolj jasen in ga lahko primerjamo s »političnim« obnašanjem, ki je bilo vedno značilno za vizualno poezijo: obnašanje, ki je čisto proti institucionalno, proti buržoazno, proti imperialistično. Konceptualna umetnost je izvršila politično »revizijo« vizualne poezije na ideološki ravni.

06 — konec literature. (Pariški maj 68, boji študentov in delavcev zadnjih treh let so označili (v poeziji) konec nekega obdobja. Obdobje tako imenovane »konkretne poezije«, velike poštasti, ki je hotela zapreti vse v kristalne geometrične strukture »konkrete kunst« Maxa Billa. Konkretisti so naredili imbecilnega pesnika: omejili so ga na igranje z japonskimi sestavljenkami ali na gradove iz kart. Nikoli niso razpravljali o funkciji politike v nekem posebnem jeziku. Nova poezija ne more biti več literatura; zdaj mora že pojasniti svoj položaj, svoj razredni značaj.

07 — ljudska pesem, rojena na cesti, provokativna in s politično funkcijo — protiburžoazna, protiinstitucionalna, protirevizionistična: to je ena izmed zadnjih tendenc nove poezije, ki odpira razgled iz vsega različnega, kar je bilo slišati na akademiji Crusca o konkretni poeziji.

08 — če gledamo na razvoj kasnejše poezije, ki je uporabljala linearni verz v pisavi vzhodnjaške razgibanosti, postaja bistveno razjasniti pojme kvalitativnega skoka, ki označuje poezijo naše dobe. Konkretna poezija se razvija bolj neposredno. Konkretna poezija predstavlja bolj neposreden razvoj od tradicionalne poezije v obdobju, v katerem se je končala prosvetljenska faza fenomena buržoazne poezije in je prešla naravnost v obdobje vzvišenosti. Prikaz te trditve lahko najdemo tudi v zvezi z bolj konkretno eksistenco med delavskim svetom v »konkretni poeziji«, resnični in posebni, v konkretnem slikarstvu ali v konkretni umetnosti v najširšem pomenu, značilni izrazi buržoaznega intimizma, absolutiziranega na univerzalno vizijo utrjenega sveta kot »optimum aestheticum«. Ko pravim, da »zgodovinsko gledano konkretne poezije ni več«, poudarjam, da smo zdaj v drugem zgodovinskem obdobju, v katerem pesnik dela z materiali in na bodisi praktičnih ali teoretičnih ravneh, ki so v celoti povezane z nasprotji kapitalističnega sveta, z nasprotji med kapitalizmom in proletariatom. »Konkretna poezija« je poezija zgodovinskega obdobja, v katerem je pesnik popolnoma v službi kapitalizma, opeva koncept »vzhodno etične« neskončnosti, ki je kvečjemu leopardijanskega značaja.

Ne moremo dati zgodovinske sodbe nekemu določenemu »načinu produkcije«; način proizvodnje pesniškega-konkretnega je neposredno logično nizanje baročnih podob, plemenitosti, pozno romantične dekadence, tipične za fašistično etiko. Poezija sedemdesetih let je eno izmed sredstev, ki jih imamo na razpolago za intervencijo na politično-kulturnem nivoju, tako da se pri izbiranju razredov v nasprotjih kapitalistične družbe postavi mo na stran proletariata.

Sarenco 1971.

Prevedel: Boris Muževič

Pavel Lužan